

Wydania i przekłady źródeł (wraz ze skrótami)

AM – *Chronique d'Amadi*, éd. R. de Mas Latrie [w:] *Chroniques d'Amadi et de Strambaldi*, vol. I (Documents inédits relatifs à l'histoire de France), Paris 1891.

Cou-Ed – *The Chronicle of Amadi*, translated from the Italian by N. Coureas and P. Edbury, Nicosia 2015.

Dawkins – Λ. Μαχαιράς / L. Makhairas, *Εξήγησις της γλυκείας χώρας Κύπρου η οποία λέγεται Κρόνακα τουτέστιν Χρονικόν / Recital Concerning the Sweet Land of Cyprus Entitled 'Chronicle'*, vol. I–II, ed. and transl. R.M. Dawkins, Oxford 1932.

FLBUSTR – Florio Bustron, *Chronique de l'île de Chypre*, éd. R. de Mas Latrie (Collections de documents inédits sur l'histoire de France: Mélanges historiques 5), Paris 1886.

Mi-Sa – Λεοντίου Μαχαιρά Χρονικόν Κύπρου / *Chronique de Chypre*, éd. E. Miller, C. Sathas (Publications de l'École des Langues Orientales Vivantes 2), vol. 2, Paris 1881.

Pav – Λεοντίου Μαχαιρά – *Εξήγησις της γλυκείας χώρας Κύπρου η ποια λέγεται Κρόνακα τουτέστιν Χρονικόν*, εκμ. Α. Παυλίδης (A. Pawlidis), Λευκωσία 1995 (z przekładem na nowogrecki).

P-Nik – Λεοντίου Μαχαιρά Χρονικό της Κύπρου. Παράλληλη διπλωματική έκδοση των χειρογράφων (Machierasa Kronika Cypru. Paralelny odpis dyplomatyczny rękopisów), εισαγ., επ. (wstępni opracowanie) Μ. Πιερής, Α. Νικολάου-Κονναρή (M. Pieris, A. Nikolau-Konnari), Λευκωσία 2003.

STRA – *Chronique de Strambaldi*, éd. R. de Mas Latrie [w:] *Chroniques d'Amadi et de Strambaldi*, vol. II (Documents inédits relatifs à l'histoire de France), Paris 1891.

Γ. Βουστρόνιος (J. Bustronios), *Διήγησις Κρόνικας Κύπρου*, επ. Γ. Κεχαγιόγλου (J. Kiechajoglu), Λευκωσία 2002.

The Chronicle of George Boustronios 1456–1489, transl. R.M. Dawkins (Publications of the University of Melbourne Cyprus Expedition 2), Parkville 1964.

The Chronicle of Morea: To chronikon tou Moreos: A History in Political Verse, Relating to the Establishment of Feudalism in Greece by the Franks in the Thirteenth Century, ed. J. Schmitt, London 1904.

Chypre sous les Lusignans : Documents chypriotes des archives du Vatican (XIVe et XVe s.), éd. J. Richard, Paris 1962.

Excerpta Cyprica: Materials for a History of Cyprus, ed. C.D. Cobham, Nicosia 1969.

Les Gestes des Chiprois : Recueil des chroniques françaises écrites en Orient aux XIIIe et XIVe siècles (Philippe de Navarre et Gérard de Montréal), éd. G. Reynaud, Genève 1887.

Słowniki i opracowania językowe

N. Ανδριώτης (N. Andriotis), *Ετυμολογικό λεξικό της κοινής νεοελληνικής*, Θεσσαλονίκη 1983.

N. Andriotis, *Lexikon der Archaismen in Neugriechischen Dialekten*, Wien 1974.

Γ. Μπαμπινιώτης (J. Bambiniotis), *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα 1998.

M. Beaudouin, *Étude du dialecte chypriote moderne et médiéval*, Paris 1884.

Δ. Δημητράκου (D. Dimitrakou), *Μέγα Λεξικόν όλης της ελληνικής γλώσσας*, τ. 1–9, Αθήνα 1964.

C. Du Fresne Du Cange, *Glossarium ad scriptores Mediae et Infimae Graecitatis*, Lyon 1688.

A.J. Greimas, *Dictionnaire de l'ancien français jusqu'au milieu du XIVème siècle*, Paris 1968.

Λ. Χατζηκώστας (L. Hadzikostas), *Φραγκολατινικά στοιχεία στην κυπριακή διαλέκτο*, „Λαογραφική Κύπρος” ΙΕ' (1985), s. 25–71.

Κ. Γιαγκουλλής (K. Jangullis), *Θήσαυρος Κυπριακής Διαλέκτου. Ερμηνευτικό, Ετυμολογικό, Φρασεολογικό και Ονοματολογικό Λεξικό της Μεσαιωνικής και Νεότερης Κυπριακής Διαλέκτου*, εκδ. Γ', Λευκωσία 2009.

Κ. Γιαγκουλλής (K. Jangullis), *Οι λατινικές και λατινογενείς λέξεις της κυπριακής διαλέκτου* (Verba Latina et Romanica in Dialecto Cyprica), Λευκωσία 2005.

Κ.Π. Κύρρης (K.P. Kirris), *Κυπριακά τοπωνύμια και επωνύμια*, „Ονόματα” ΙΧ (1984), s. 247–257.

Σ. Μενάρδος (S. Menardos), *Περί των εν τη κυπριακή ρημάτων εκ της ιταλικής και γαλλικής*, „Αθήνα” 36 (1926), s. 142–165.

A. Nicolau-Konnari, *Literary Languages in the Lusignan Kingdom of Cyprus in the Thirteenth Century*, „Μολυβδοκοκονδυλοπελεκητής” 7 (2000), s. 8–27.

E.A. Sophocles, *Greek Lexicon of the Roman and Byzantine Periods from B.C. 146 to A.D. 1100*, vol. I–II, New York 1887.

S. Varella, *Language Contact and the Lexicon in the History of Cypriot Greek*, Oxford–Bern–Frankfurt–New York 2006.

E. Vassiliou, *The Word Order of Medieval Cypriot*, La Trobe University, Bundoora Victoria 2002, online: <http://hdl.handle.net/1959.9/449104> (dostęp: 1 lipca 2019 r.).

Literatura przedmiotu

(Uwzględniono głównie publikacje w językach kongresowych)

Prace zbiorowe

Actes du colloque « Les Lusignans et l’Outre-Mer », Poitiers–Lusignan 1993, éd. H. Galassi, C. Mutafian, Poitiers 1994.

Beiträge zur Kulturgeschichte Zyperns von der Spätantike bis zur Neuzeit, Hrsg. S. Rogge, M.-E. Mitsou, J.G. Deckers (Schriften des Instituts für Interdisziplinäre Zypern-Studien 3), Münster 2005.

Between Venus and Mars: A History of the Island from Ancient Times until the Present, ed. J. Munro, Z. Kauri, Beirut 1984.

Bizancjum i jego sąsiedzi 1204–1453, t. III: *Świat Bizancjum*, red. A. Laiou, C. Morrisson, tłum. A. Graboń, Kraków 2013.

Byzantine Medieval Cyprus, ed. D. Papanikola-Bakirtzes, M. Iacovou, Nicosia 1998.

Croisades et Etats latins d’Orient, éd. J. Richard, Aldershot 1992.

Croisés, missionnaires et voyageurs, vol. I–II, éd. J. Richard, London 1983.

Crusade and Settlement: Papers Read at the First Conference of the Society for the Study of the Crusades and the Latin East and Presented to R.C. Smail, ed. P.W. Edbury, Cardiff 1985.

The Crusades and the Military Orders: Expanding the Frontiers of Medieval Latin Christianity, ed. Z. Hunyadi, J. Laszlovszky, Budapest 2001.

Cypr: dzieje, literatura, kultura, t. I–II, red. M. Borowska, P. Kordos, D. Maliszewski, Warszawa 2015.

Cyprus and the Crusades, ed. N. Coureas, J. Riley-Smith, Nicosia 1995.

Cyprus: Society and Culture 1191–1374, ed. A. Nicolaou-Konnari, Ch. Schabel, Leiden–Boston 2005.
<https://doi.org/10.1163/9789047416241>

Cyprus, the Franks and Venice (13th–16th Centuries), ed. B. Arbel, London 2000.

Diplomatics in the Eastern Mediterranean 1000–1500: Aspects of Cross-Cultural Communication,
ed. A.D. Beihammer, M.G. Parani, Ch. Schabel, Leiden–Boston 2008.
<https://doi.org/10.1163/ej.9789004165472.i-467>

East and West in the Crusader States: Context, Contacts, Confrontations: Acta of the Congress Held at Hernen Castle in September 2000, ed. K.N. Ciggaar, H.G.B. Teule (Orientalia Lovaniensia Analecta 169), Leuven 2003.

The Eastern Mediterranean Lands in the Period of the Crusades, ed. P.M. Holt, Warminster 1977.

Greeks and Latins on Cyprus in the Thirteenth Century, ed. M.B. Eftimiou, Brookline 1987.

Historia krucjat, red. J. Riley-Smith, Warszawa 2000.

A History of the Crusades, vol. I–VI, general ed. K.M. Setton, Philadelphia 1962 – Madison 1989.

Identity/Identities in Late Medieval Cyprus: Papers Given at the ICS Byzantine Colloquium, ed.
T. Papacostas, G. Saint-Guillain, Nicosia 2014.

INKΛ – Λ. Παπαλεοντίου, Γ. Κεχαγιόγλου (L. Papaleondiou, J. Kiechajoglu), *Ιστορία της Νεότερης Κυπριακής Λογοτεχνίας / History of Modern Cypriot Literature*, Λευκοσία / Nicosia 2016.

Islands and Cities in Medieval Myth, Literature and History: Papers Delivered at the International Medieval Congress, University of Leeds in 2005, 2006 and 2007, ed. A. Grafetstätter, S. Hartmann, J.M. Ogier, Frankfurt am Main–Berlin–Bern–Bruxelles–New York–Oxford–Wien 2011.

Latins and Greeks in the Eastern Mediterranean after 1204, ed. B. Arbel, B. Hamilton, D. Jacoby, London 1989.

Lemesos: A History of Limassol in Cyprus from Antiquity to the Ottoman Conquest, ed. A. Nicolaou-Konnari, Ch. Schabel, Cambridge 2015.

Medieval and Renaissance Famagusta: Studies in Architecture, Art and History, ed. M.J.K. Walsh, P.W. Edbury, N.S.H. Coureas, Farnham–Burlington 2012.

Medieval Cyprus: A Place of Cultural Encounter, ed. S. Rogue, M. Grünbart, Münster 2015.

Philippe de Mézières and His Age: Piety and Politics in the Fourteenth Century, ed. R. Blumenfeld-Kosinski, K. Petkov, Leiden–Boston 2012. <https://doi.org/10.1163/9789004211445>

Ricchi e poveri nella società dell'Oriente grecolatino, ed. Ch. Maltezos, Venice 1998.

Sweet Land... Lectures on the History and Culture of Cyprus, ed. J. Chrysostomides, C. Dendrinou, Cambridge 2006.

The Sweet Land of Cyprus: Papers Given at the 25th Jubilee Spring Symposium of Byzantine Studies, ed. A. Bryer, G. Georghalides, Nicosia 1993.

Monografie i artykuły

Alastos D., *Cyprus in History: A Survey of 5000 Years*, Nicosia 1955.

Arbel B., *Cyprus, The Franks and Venice (13th–16th Centuries)*, London 2000.

Balard M., *Wyprawy krzyżowe i łaciński Wschód XI–XIV w.*, tłum. M. Witkowski, Warszawa 2002.

Balard M., *Łaciński Wschód XI–XV wiek*, tłum. W. Ceran, Kraków 2010.

Barber M., *The Trial of the Templars*, Cambridge 1978.

Bliznyuk S.V., *Die Fremden am Hofe der Könige von Zypern im 14/15. Jhd.*, „Επετηρίς Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών” (EKEE) 31 (2005), s. 109–125.

Bliznyuk S.V., *Il prezzo delle guerre dei re di Cipro (XIV–XV secc.)*, „Südost-Forschungen” 59/60 (2000/2001), s. 99–124.

Buckley P., *The Alexiad of Anna Komnene: Artistic Strategy in the Making of a Myth*, Cambridge 2014. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139583879>

Burkiewicz Ł., *Podróż króla Cypru Piotra I z Lusignan po Europie w latach 1362–1365 i jego plany krucjatowe*, „Studia Historyczne” rocznik L, z. 1 (2007), s. 3–29.

Burkiewicz Ł., *Na styku chrześcijaństwa i islamu. Krucjaty i Cypr w latach 1191–1291*, Kraków 2008.

Burkiewicz Ł., *Templariusze i ich wpływ na politykę wewnętrzną Królestwa Cypru w przededniu kasaty zakonu*, „Studia Historyczne” rocznik LII, z. 1 (2009), s. 3–18.

Burkiewicz Ł., *Two Cypriot Royal Missions to Poland in 1364 and 1432*, „Επετηρίς της Κυπριακής Εταιρείας Σπουδών” 9 (2010), s. 21–40.

Burkiewicz Ł., *A Cypriot Royal Mission to the Kingdom of Poland in 1432*, „Crusades” 10 (2011), s. 103–112.

Burkiewicz Ł., *Polityczna rola królestwa Cypru w XIV w.*, Kraków 2013.

Burkiewicz Ł., *Aleksandria 1365*, Warszawa 2014.

Coureas N., *The Latin Church in Cyprus 1193–1312*, Aldershot 1997.

Coureas N., *Conversion on Latin Cyprus: A New Faith or a New Rite?*, „ΕΚΕΕ” 24 (1998), s. 77–86.

Dawkins R.M., *The Vocabulary of the Medieval Cypriot of Leontios Makhairas*, „Transactions of the Philological Society” (1925–1930), s. 300–330. <https://doi.org/10.1111/j.1467-968X.1930.tb00849.x>

Dawkins R.M., *The Nature of the Cypriot Chronicle of Leontios Makhairas*, Oxford 1980 (1946).

Dąbrowska M., *Bizancjum, Francja i Stolica Apostolska w drugiej połowie XIII wieku* (Acta Universitatis Lodzensis, „Folia Historica” 27), Łódź 1987.

Drijvers J.W., *Helena Augusta: The Mother of Constantine the Great and the Legend of Her Finding the True Cross*, Leiden–New York–København–Köln 1992. <https://doi.org/10.1163/9789004246768>

Du Fresne Du Cange C., *Les familles d’Outremer*, éd. E.G. Rey, Paris 1869.

Edbury P.W., *The Murder of King Peter I of Cyprus (1359–1369)*, „Journal of Medieval History” VI (1980), s. 219–233. [https://doi.org/10.1016/0304-4181\(80\)90018-4](https://doi.org/10.1016/0304-4181(80)90018-4)

Edbury P.W., *The Kingdom of Cyprus and the Crusades 1191–1374*, Cambridge 1991. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511562402>

Φιλίππου Α. (Α. Filipu), *Λεόντιος Μαχαιράς* [w:] tegoż, *Διαλέξεις περί των κορυφαίων Κυπρίων φιλοσόφων και πεζογράφων*, Πάφος 1937, s. 66–83.

Glinicka M., *To idē to thaūma – zjawisko cudu w I księdze Kroniki Leoncjusza Machierasa*, „Teologia i Człowiek. Kwartalnik Wydziału Teologicznego UMK” 30, 2 (2015), s. 59–78, online: <https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/TiCz/article/viewFile/TiCz.2015.021/7641> (dostęp: 14 grudnia 2019 r.). <https://doi.org/10.12775/TiCz.2015.021>

Glinicka M., *Greeks, Latins and Muslims in Lusignan Cyprus: The Depiction of Interdenominational Relations in the Chronicle of Leontios Makhairas*, Warsaw–Wiesbaden 2021.

Głodek M., *Utopia Europy zjednoczonej. Żywot i idee Filipa de Mézières (1327–1405)*, Słupsk 1997.

Grivaud G., *Entrelacs Chiprois : Essai sur les lettres et la vie intellectuelle dans le royaume de Chypre 1191–1570*, Nicosia 2009.

Grodecki R., *Kongres krakowski 1364 r.*, Kraków 1995.

Hadjidemetriou K., *A History of Cyprus*, transl. C. Hadjigeorgiou, Nicosia 2002.

Hauziński J., *Polityka orientalna Fryderyka II Hohenstaufa*, Poznań 1978.

Hauziński J., *Imperator „końca świata”. Fryderyk II Hohenstauf (1194–1250)*, Gdańsk 2000.

Hill G., *A History of Cyprus*, vol. I–IV, Cambridge 1940–1952; vol. I: *To the Conquest by Richard Lion Heart*; vol. II: *The Frankish Period 1192–1432*; vol. III: *The Frankish Period 1432–1572*; vol. IV: *The Ottoman Province, The British Colony 1571–1948*.

Jacoby D., *Citoyens, sujets et protégés de Venise et de Gênes en Chypre du XIIIe au XVe siècle*, “Byzantinische Forschungen” 5 (1977), s. 159–188.

Karyolemou M., *From Linguistic Liberalism to Legal Regulation: The Greek Language in Cyprus*, “Language Problems & Language Planning” 25, nr 1 (2001), s. 25–50.

<https://doi.org/10.1075/lplp.25.1.03kar>

Kyrris C., *History of Cyprus*, Nicosia 1985.

Kyrris K.P., *Some Aspects of Leontios Makhairas' Ethnoreligious Ideology, Cultural Identity and Historiographic Method*, „Στασίνοϛ” 10 (1989–1993), s. 167–281.

Lock P., *The Franks in the Aegean 1204–1500*, London 2014.

<https://doi.org/10.4324/9781315846057>

Mas Latrie L. de, *Histoire de l'île de Chypre sous le règne des princes de la maison de Lusignan*, vol. I–III, Paris 1852–1861.

Misztal M., *Historia Cypru*, Kraków 2013.

Νικολάου-Κονναρή Α. (Α. Nikolaou-Konnari), *Η προφορικότητα στα χειρόγραφα του Χρονικού του Λεοντίου Μαχαιρά: Μεταγραφικά και εκδοτικά προβλήματα [w:] Πρακτικά Συμποσίου*

ου Λεόντιος Μαχαιράς – Γεώργιος Βουστρώνιος, *Δύο χρονικά της μεσαιωνικής Κύπρου*, Λευκωσία 1997, σ. 55–77.

Νικολάου-Κονναρή Α. (A. Nikolaou-Konnari), *Ethnic Names and the Construction of Group Identity in Medieval and Early Modern Cyprus: The Case of ΚΥΠΡΙΩΤΗΣ*, „Κυπριακά Σπουδαί. Δελτίον της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών” τ. ξδ’–ξε’ (2000–2001), σ. 259–275.

Νικολάου-Κονναρή Α. (A. Nikolaou-Konnari), *Η διασκευή του χειρογράφου της Ραβέννας της Εξήγησης του Λεοντίου Μαχαιρά και η Narratione του Διομήδη Strambali [w:] « Τάδόνιν κέινον πού γλυκά θλιβᾶται»: Εκδοτικά και ερμηνευτικά ζητήματα της δημόδους ελληνικής λογοτεχνίας στο πέρασμα από τον Μεσαίωνα στην Αναγέννηση (1400–1600): Acts of the Fourth International Conference ‘Neograeca Medii Aevi’, Nicosia, November 1997, ed. P. Agapetos, M. Pieris, Herakleion 2002, σ. 287–315.*

Nicolaou-Konnari A., *‘A Poor Island and an Orphaned Realm...’, Built upon a Rock in the Midst of the Sea ... , Surrounded by the Infidel Turks and Saracens’: The Crusader Ideology in Leontios Makhairas’ s Greek Chronicle of Cyprus, „Crusades” 10 (2011), σ. 119–145.*

Olymbios M., *Shared Devotions: Non-Latin Responses to Latin Sainthood in Late Medieval Cyprus*, “Journal of Medieval History” 39, 3 (2013), σ. 321–341; online: http://www.academia.edu/4867860/Shared_devotions_non-Latin_responses_to_Latin_sainthood_in_late_medieval_Cyprus (dostęp: 1 lipca 2019 r.). <https://doi.org/10.1080/03044181.2013.795499>

Pernoud R., *Templariusze*, tłum. I. Badowska, Gdańsk 1995.

Prawer J., *The Crusaders’ Kingdom: European Colonialism in the Middle Ages*, New York 1972.

Riley-Smith J.S., *Hospitallers: The History of the Order of St. John*, London 1999.

Riley-Smith J.S., *The Knights of St. John in Jerusalem and Cyprus, c. 1050–1310*, London 1967; reprint 2002. <https://doi.org/10.1007/978-1-349-15241-4>

Riley-Smith J.S., *Krucjaty. Historia*, tłum. K. Pachniak, Poznań 2008 (oryginał: *The Oxford Illustrated History of the Crusades*, Oxford 1995).

Runciman S., *Dzieje wypraw krzyżowych*, t. I–III, tłum. J. Schwakopf, Warszawa 1987–1988.

Stewart A.D., *The Armenian Kingdom and the Mamluks: War and Diplomacy During the Reigns of Het’um II (1289–1307)*, Leiden 2001.

Stewart J.R., *Lusignan Cyprus and Its Coinage*, vol. I–II, Nicosia 2001.

<https://doi.org/10.1163/9789004475762>

Stubbs W., *The Medieval Kingdoms of Cyprus and Armenia*, Oxford 1878.

Szczur S., *Krakowski zjazd monarchów w 1364*, „Roczniki Historyczne” 64 (1998), s. 35–57.

Śliwiński J., *Kongres monarchów w Krakowie z września 1364 roku*, Olsztyn 1997.

Waterson J., *Wojny mameluków. Władcy i rycerze islamu*, tłum. B. Tkaczow, Warszawa 2008.